

Πρω. Δημητρ. γρίπους 'Αλόν. Βάρν. Α. Ρουμελ. (Συναπλ.) 'Ηπ. (Ζαγόρ. 'Ιωάνν. Νησι 'Ιωανν.) Θεσσ. (Ζαγορ.) Θράκ. (Αίν. Μάδυτ.) Λέσβ. (Πάμφιλ. Πλομάρ.) Λυκ. (Λιβύσσ.) Μακεδ. (Δρυμ.) Προπ. (Μηχαν. Πέραμ.) Σάμ. Σκόπ. Στερελλ. ('Αγιος Κωνσταντ. 'Αστακ.) γρίπ-πος 'Αγαθον. Δωδεκάν. (Μεγίστ. Ρόδ.) γρίπα ή, Πόρ. γράπα Εύβ. (Λιχάς).

Τό 'Ελληνιστ. γ ρ ι π ο ς. Πβ. Γ. Χατζιδ., MNE 2, 608 H. R. Kahane-A. Tietze, Lingua Franca, 503-504.

1) Μικρά ή μεγάλη εκ δικτύων άλιευτική συσκευή συνιστάμενη εκ πυκνώς πεπλεγμένου και βαθέος σάκκου μετά δύο μακρών πλευρών άραιότερον πεπλεγμένων, συρομένη υπό άλιέων ίσταμένων επί της παραλίας Αίγιν. Α. Ρουμελ. (Συναπλ.) 'Αστυπ. Βάρν. Βιθυν. ('Αρακλ. Μουδαν.) Εύβ. (Λιχάς Χαλκ.) 'Ηπ. (Ζαγόρ. 'Ιωάνν. Νησι 'Ιωανν.) Θεσσ. (Ζαγορ.) Θήρ. Θράκ. (Αίν. Μάδυτ. Σηλυβρ.) 'Ιθάκ. Κεφαλλ. Κυκλάδ. (Κύθν. κ.ά.) Κύπρ. Κως Λέσβ. (Πάμφιλ.) Λευκ. Μακεδ. (Δρυμ.) Μεγίστ. Νίσυρ. Πάρ. Πόντ. (Κερασ. Οίν.) Πόρ. Προπ. (Μαρμαρ. Μηχαν. Πέραμ.) Ρόδ. Σκόπ. Στερελλ. ('Αγιος Κωνσταντ.) Σύμ. Τήλ.—Ν. 'Αποστολίδ., ένθ' άν. Α. Βαλαωρ., ένθ' άν. Π. Βλαστ., ένθ' άν. Γ. Δροσίν., ένθ' άν. Α. Μαμμέλ., ένθ' άν. Th. de Heildreich, ένθ' άν. Π. Παναγιωτόπουλ., ένθ' άν., Μ. Φιλήντ., ένθ' άν. H. R. Kahane-Tietze, ένθ' άν., 504 — Λεξ. Περίδ. Αίν. Βυζ. Πρω. Δημητρ.: Ρίχτε τον γρίπ-πον Ρόδ. Πάμε 'ς τόν Γουρνιάτημ πού βολάσσει ό γρίπος νά πάρωμε σμαρίες και γούπ-πες (σμαρίες = μαρίδες, γούπ-πες = γώπες) Κως. Γρίπους για τσίμες (= είδος ιχθύων της λίμνης) Νησι 'Ιωανν. Ψάρι του γρίπου Σηλυβρ. Τί περιμένεις νά σοϋ βγάλη ό γρίπος, λειάνωμα και καμμά καλογρίτσα 'Ιθάκ. 'Η γρίπα σαρώνει όλο τό γόνος Πόρ. 'Α μās καλάρ' ή γρίπους, τί θά κάνουμ'; Πέραμ. Μαγούνες είχαμε και πέντε γρίπους Μουδαν. 'Ετσι πόκλιμ ή κάττα, είδι τσι τρανούσαν πάρα πέρα γρίπου Λέσβ. || Φρ. Παίξει ού γρίπους (διαπράττεται κλοπή) Αίν. Πέφτει γρίπους (συνών. με την προηγούμεν.) Σκόπ. Σά γρίπ-πος τὰ μάζεφεν ούλ-λα (επί άπλήστων και πλεονεκτών) Μεγίστ. Πιάστηκε 'ς τό γρίπο (έσαγηνεύθη έρωτικώς) Λεξ. Δημητρ. Τόν έπήρε ό γρίπος (κατεστράφη) αυτόθ. || 'Ασμ.

Οί γρίπ' ψάρια νά βγάζουμε | και οί μαγούνες κιάρ' (μαγούνες = μαοϋνες, φορτηγίδες λέμβοι, κιάρ' = χρήμα-τα) Μαρμαρ. || Ποίημ.

Μανιάτη γρίπο άγοστρανούν άπάνεμο τό βράδυ,

τά ψάρια 'ς τό ξεμπράτσωμα λαχαριστά σπαράζουν

Α. Μαμμέλ., ένθ' άν., 33. Συνών. ά π ό γ ρ ι π ο ς 1, τ ρ ά - τ α. β) 'Εκαστον των δύο έλευθέρων σχοινίων του δικτύου, διά των οποίων τουτο σύρεται εις την ξηράν 'Ερεικ. Κέως Κουφονήσ. Κύθν. Νάξ. (Κωμιακ.) Πελοπν. (Μεγαλοχ.) Στερελλ. ('Αστακ.): 'Από την κάτω δένεις τό γρίπο (κά-τσα = ξύλινον έξάρτημα της τράτας) Κουφονήσ. Πρώτα βάνουνε τό γρίπο και ύστερα τὰ άλλα σχοινιά τση τράτας 'Ερεικ. γ) 'Η διά της άνωτέρω άλιευτικής συσκευής άλιεία Εύβ. (Λιχάς) Θράκ. (Σηλυβρ.) Μεγίστ. Πελοπν. (Μεσσην.) Σάμ. Τήλ.: Πάω 'ς τό γρίπο Σηλυβρ. || Φρ. 'Ηταν 'ς τό γρίπ-πο (επί παιδων οίτινες ούροϋσι την νύκτα επί της κλίνης) ή σημασία εκ της κοπώσεως την όποιαν συνεπάγε-ται ή άλιεία διά γρίπου και ένεκα τούτου ό ύπνος καθίστα-ται βαθύς) Μεγίστ. Γρίπ-πον έρριξεν (συνών. με την προη-γουμ.) αυτόθ. || Παροιμ. φρ. Πάω, μάννα μου, 'ς τό γρίπο κ' έχω καλόγ καπτό-το (επί των θεωρούντων έαυτούς άξιους διά δύσκολον έργασίαν) Τήλ. 2) Τό διά της άνωτέρω άλιευ-τικής συσκευής άλιεύον πλοϊον 'Αγαθον. 'Αλόν. Δωδεκάν. (Λειψ.) Κύπρ. Λέσβ. (Πάμφιλ. Πλομάρ.) Νίσυρ. Πρόπ.

('Αρτακ. Μαρμαρ. Μηχαν.) Σάμ.—H. R. Kahane-A. Tietze, ένθ' άν., 504 — Λεξ. Βυζ. Πρω. Δημητρ.: 'Η σαντάλα ή ό γρίπος είχε δεκατρία ή δεκαπέντε κουπιά Μαρμαρ. 'Ερκεται ό γρίπος του Θανάση Νίσυρ. 'Ηρθαν δυό γρίπ' 'Αλόν. 'Η-πούλησε την άγελάδα και πήρε ένα γρίπ-πο σάπιο 'Αγαθον. 'Η σημ. ήδη παρά Μαρμαρ. 1, 126 (έκδ. R. Dawkins) «έρμά-τωσαν έναν γρίππον, έπεψέν τον γυρεύγοντα του κατέργου». Συνών. σ α ν τ ά λ α. β) 'Η όμάς των έργαζομένων εις τό ά-νωτέρω πλοίαριον άλιέων Σκόπ.: Παράγγειλα ψουμί για τον γρίπου. 3) Σχοινίον συρόμενον έντός της θαλάσσης ή επί του βυθού αυτής υπό δύο λέμβων προς άνεύρεσιν αντικειμένου ή προς άγραν υποβρυχίων ναρκών Α. Παλάσκ., ένθ' άν.—Λεξ. Πρω. Δημητρ. 4) Τό φίμωτρον των ζώων Μακεδ. (Δρυμ.) Συνών. μ ο ύ ρ η, σ τ ο μ ο ύ χ ι. 5) Είδος κεντήματος περι-τόν όμον των γυναικείων υποκαμίσων Ρόδ.: Τυλιακτός γρίπ-πος (κέντημα ως τ υ λ ι γ ρ ά δ ι). β) Κάθετος σφηνοειδής έγκοπή εκ μεταξωτού ή βελουδίνου ύφάσματος επί του κα-τωτέρου μέρους του γυναικείου υποκαμίσου Νίσυρ. γ) Είδος ραφιδεύματος πολυπλόκου και ποικίλου Λυκ. (Λιβύσσ.)

'Η λ. και ως τοπων. υπό τους τύπ. Γρίπος Κάλυμν. και Γρίπους Στερελλ. ('Ακαρναν.)

γριπότοπος ό, Δελτ. 'Υδροβ. Σταθμ. 3, 70.

'Εκ των ούς. γ ρ ι π ο ς και τ ό π ο ς.

Τόπος κατάλληλος προς άλιείαν διά γρίπου.

γρίπη ή, κοιν. και Καππ. ('Ανακ.) γρίπ-πη Κύπρ. Κως (Πυλ.) γξίπη Τσακων. (Μέλαν. Πραστ. Τυρ.) γρίπ' κοιν. βορ. ιδιωμ. γρίπα Κορσ. γρίπος ό, Κύθν.

'Εκ του Γαλλ. g r i p p e.

'Επιδημική λοιμώδης νόσος του άναπνευστικού συστήματος κοιν. και Καππ. ('Ανακ.) Τσακων. (Μέλαν. Πραστ. Τυρ.): 'Εχω γρίπη-μ' έπιασε γρίπη-πέθανε από γρίπη-'Ασια-τική γρίπη - 'Ισπανική γρίπη κοιν. Πέρασαν γρίπεις, πέρασαν ούλες οί άστένεις, ιγώ έμ'να άδάγκουντους Στε-ρελλ. (Αίτωλ.) Κακιά γρίπ' νά σι κουκαλίδ'! (άρά) Μακεδ. (Κοζ.) Δέν έλάβαμε γρίπα Σπανιόλα (δέν προσ-εβλήθημεν από 'Ισπανικήν γρίπη) Κορσ. Ν' εκιάτ'ε ά γξίπη τσ' ό μοροϋ Πραστ. Τότε με τὰ γξίπη επανάκαι πρεσσοί (τότε με την επιδημίαν της γρίπης απέθανον πολ-λοί) Μέλαν.

'Από τό βελερίνι σου θά κόψω ένα σιρίτι,

για νά τό βάλω φυλαχτό νά μη με πιάν' ή γρίπη

Πελοπν. (Καρδαμ.) Συνών. φ λ ο υ έ ν τ ζ α.

γριπιάζω σύνθηθ.

'Εκ του ούς. γ ρ ι π π η και της παραγωγ. καταλ. -ι ά ζ ω.

1) Προσβάλλομαι υπό γρίπης σύνθηθ.: 'Εβγήκα έξω τό βράδυ κ' έγρίππιασα 'Αθην. Είμαι γριππιασμένος δέκα μέ-ρες αυτόθ. 'Η γρίπ' λουλ'δίξ' μέσα 'ς του χονριό. Δέν έχ' σπít' χονρις γριππιασμένουνι μέσα Σάμ. Συνών. γ ρ ι π - π ώ ν ω 1. 2) Μετβ., ενεργώ ώστε νά προσβληθί τις εκ γρίπης 'Αθην. Πειρ.: Κλείσε την πόρτα, γιατί θά με γριπ-πιάσης 'Αθην. Συνών. γ ρ ι π π ώ ν ω 2.

γριπούλα ή, πολλαχ.

'Υποκορ. του ούς. γ ρ ι π π η.

'Ελαφράς μορφής γρίπη πολλαχ.: Την ψώνισε τη γριπ-πούλα 'Αθην.

γριπώνω πολλαχ. γριπώνου πολλαχ. βορ. ιδιωμ.

'Εκ του ούς. γ ρ ι π π η και της παραγωγ. καταλ. -ώ ν ω.

1) Γ ρ ι π π ι ά ζ ω 1 πολλαχ.: Διάκα 'θακά' 'ς τό φρά-

μα και γρίπωσα Πελοπν. (Γαργαλ.) Γριπωθήκαμε οὔλοι 'ς τὸ σπῖτι αὐτόθ. Οὔλοι εἶναι γριπωμένοι αὐτόθ. Εἶνι γριππουμένους Θεσσ. (Τσαγκαρ.) 2) Γριπιζώ 2 Πελοπν. (Γαργαλ.): Μὴν τὸ παίρηγς τὸ παιδί ὄξω, θὰ δὲ γριπιώσης.

γριπώνω Χίος.

Ἐκ τοῦ οὐς. γριπός και τῆς παραγωγ. καταλ. -ώνω. Ἀλιεύω διὰ γρίπου.

γρίτς, μόρ. κοιν. και Πόντ. (Οἶν.) γρίτς Πόντ. (Χαλδ.) γρίντς Πόντ. (Χαλδ.) γρίντς Πόντ. (Χαλδ.)

Λέξις πεποιημένη.

1) Ὁ ἥχος ὁ παραγόμενος κατὰ τὴν ἀμυχὴν ἢ κατὰ τὴν ἀναρρίχησιν διὰ τῶν ὀνύχων κοιν. και Πόντ. (Χαλδ.): "Ὀλὴ τὴ νύχτα ἢ γάττα ἔκανε γρίτς γρίτς 'ς τὴν πόρτα κοιν. 2) Ἐπιρρημ. ἀμέσως, ταχέως Πόντ. (Οἶν.): Γρίτς ἔκοψέν αὐτο. Γρίτς πάει κ' ἔρχεται. Γρίτς γρίτς ἔγραφα τὸ γράμμαν.

γριτσαλιὰ ἢ, ἀμάρτ. γριτσαλιὰ Πελοπν. (Κίτ. Μάν.)

Ἐκ τοῦ ρ. γριτσαλῶ.

Ἡ διὰ τῶν ὀνύχων προκαλουμένη ἐπὶ τοῦ δέρματος ἀμυχὴ: Μὲ ποῖον ἐμάλωσες και ζ' ἔκαμε μία γριτσαλιὰ; Μ' ἔκαμε ἢ γάττα μία γριτσαλιὰ μέσ' 'ς τὸ χέρι. Συνών. γρατσουνιά.

γριτσαλῶ ἀμάρτ. γριτσαλοῦ Πελοπν. (Κίτ. Μάν.)

Ἐκ τοῦ μορ. γρίτς

Προξενῶ ἀμυχὰς διὰ τῶν ὀνύχων: "Ἐχεις καὶ νύχια, ὄργισον γριτσαλῆσης, θὰ δόνε βγάλης λασιές (=λωρίδες δέρματος). Συνών. γρατσουνῶ.

γριτσαλωπὸς ἐπίθ. ἀμάρτ. γριτσαλωπὸς Πελοπν. (Γέρμ. Μάν.) γριτσαλωπὸς Πελοπν. (Κίτ. Μάν.)

Ἐκ τοῦ οὐς. γριτσαλιὰ και τῆς παραγωγ. καταλ. -ωπὸς.

Ὁ ἔχων ὡς ὄνυχας προεξοχὰς ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας του, ἰδίως ἐπὶ λίθων, ὁ αἰχμηρὸς ἐνθ' ἄν.: Κοτρώνι γριτσαλωπὸ Πελοπν. (Γέρμ.) Πέτρα γριτσαλωπὴ Πελοπν. (Κίτ. Μάν.) "Ἦταν γριτσαλωπὴ ἢ πέτρα και τοῦ ἴδαρε τὸ πόδι αὐτόθ.

γριτσανάδα ἢ, ἀμάρτ. γριτσανάδα Μακεδ. (Κολινδρ.)

Ἐκ τοῦ ρ. γριτσανιζώ.

Ἡ ἀμυχὴ: "Ἡ γριτσανάδα εἶνι μὴ γάτ', νὰ κάτ'ς οὐρό. Συνών. γρατσουνιά, γριτσαλιὰ.

γριτσανίζω Κεφαλλ. Πελοπν. (Μεσσην. Οἶν.) — Λεξ. Περίδ. Μπρίγκ. γριτσανίζου Θεσσ. (Μηλ. Τρίκερ.) Θράκ. (Ἀδριανούπ.) Μακεδ. γριτσανάω Πελοπν. (Οἶν.) Στερελλ. (Μεσολόγγ.) γριτσανάου Στερελλ. (Αἰτωλ.) γριτσανάω Πελοπν. (Κερπιν.) γριτσανάου Μακεδ. (Γρεβεν.)

Ἐκ τοῦ μορίου γρίτς και τῆς παραγωγ. καταλ. -ανίζω.

1) Παράγω ἤχον ξέων ἀντικείμενόν τι διὰ τῶν ὀνύχων ἢ ἄλλου ὀξέος ὀργάνου ἐνθ' ἄν.: "Ἡ γάττα γριτσανίζει Πελοπν. (Μεσσην.) Δὲν ἀκοῦς ποὺ καὶ ποδάρι γριτσανίζου; Ποδάρι θὰ νὰ ποὺ γριτσανίζει μὲ τὰ νύχια του Κεφαλλ. Δὲ νόργι ἢ γάττα νὰ βγῇ καὶ γριτσανί'ζι d' πόρτα Θεσσ. (Μηλ.) Ὁ ψαράς γριτσαναίει μὲ τὸ σταλίκι Στερελλ. (Μεσολόγγ.) Συνών. γρατσουνιά. 2) Προκαλῶ ἀμυχὰς Μακεδ. (Γρεβεν.) Πελοπν. (Οἶν.): Μὴ γριτσανί'σι ἢ γάττα Γρεβεν. Συνών. γριτσαλῶ, γρατσουνῶ.

γριτσαφίζω ἀμάρτ. γριτσαφίζω Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.) γριτσαφίζω Πόντ. (Σταυρ. Τραπ. Χαλδ.) Μέσ. γριτσαφίονμαι Πόντ. (Σταυρ. Χαλδ.)

Λέξις πεποιημένη ἐκ τοῦ μορ. γρίτς και τῆς παραγωγ. καταλ. -αφίζω, διὰ τὴν ὀπ. βλ. "Ανθ. Παπαδόπ., Ἀρχ. Πόντ. 12 (1946), 61.

1) Προξενῶ ἀμυχὰς διὰ τῶν ὀνύχων Πόντ. (Σταυρ. Τραπ. Χαλδ.): "Ἡ κάττα ἐγριτσαφί'σεν τὰ χέρῃ μ' Χαλδ. Ἡ κάττα γριτσαφί'ζ' 'ς σὴν πόρταν Τραπ. Ἐγριτσαφί'σες τὴν ράχῃ μ' (ἔξυσες διὰ τῶν ὀνύχων τὴν ράχιν μου) Σταυρ. Συνών. γρατσουνιά, γριτσαλῶ, γριτσαφίζω 2, γριτσαφώνω. 2) Τρίβω δυνατὰ Πόντ. (Χαλδ.) 2) Μεσ., αἰσθάνομαι κνησμὸν Πόντ. (Σταυρ. Χαλδ.): Γριτσαφίεται τ' ἀπάν' -ι-μ' (αἰσθάνομαι κνησμὸν εἰς τὸ σῶμα μου) Σταυρ. Γριτσαφίονταν τὰ ποδάρι μ' (αἰσθάνομαι κνησμὸν εἰς τὰ ποδάρια μου) αὐτόθ. Συνών. τζαφίζω. 3) Ἀναρριχῶμαι διὰ τῶν ὀνύχων Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.) Συνών. γριτσαφώνω 2.

γριτσαφίσιμα τό, ἀμάρτ. γριτσαφίσιμαν Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.) γριτσαφίσιμαν Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.) γριτσαφίσιμαν Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ ρ. γριτσαφίζω.

1) Ἡ πρόκλησις ἀμυχῶν διὰ τῶν ὀνύχων Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.) Συνών. γρατσουνίσμα. 2) Τὸ ἀνέρπειν μὲ τὴν βοήθειαν τῶν ὀνύχων, ἢ ἀναρρίχησις Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.)

γριτσαφώνω ἀμάρτ. γριτσαφώνω Πόντ. (Ἱμερ. Σάντ. Σταυρ. Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ μορ. γρίτς και τῆς παραγωγ. καταλ. -αφώνω.

1) Γριτσαφίζω 1, τὸ ὀπ. βλ., ἐνθ' ἄν. 2) Γριτσαφίζω 3, τὸ ὀπ. βλ., ἐνθ' ἄν.

γριτσεύω ἀμάρτ. γριτσεύω Πόντ. (Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ μορ. γρίτς.

Γριτσαφώνω 2, τὸ ὀπ. βλ.

γροθάδα ἢ, ἀμάρτ. γροθ-τάτα Καλαβρ. (Μπόβ.)

Ἐκ τοῦ οὐς. γροθός και τῆς παραγωγ. καταλ. -άδα. Γροθαί, τὸ ὀπ. βλ.

γροθάκι τό, Πελοπν. (Κίτ. Μάν.) γροθάσι Πελοπν. (Καρδαμ. Ξεχώρ. κ.ά.)

Ἐκ τοῦ οὐς. γροθός και τῆς ὑποκορ. καταλ. -άκι.

Ποσότης δσην χωρεῖ τὸ κλείσιμον τῆς παλάμης τῆς μιᾶς χειρός, τὸ ὀλίγον ἐνθ' ἄν.: Δῶσε ἓνα γροθάκι γέννημα 'ς τὴ γόττα Πελοπν. (Κίτ. Μάν.) Ρίξε μου ἓνα γροθάσι ἀλεύρι ἀκόμη Πελοπν. (Ξεχώρ.) Συνών. εἰς λ. γροθαί 3, γροθί 3.

γροθακίζω ἀμάρτ. γροθακίζου Σκυρ.

Ἐκ τοῦ οὐς. γροθαί.

Ζυμώνω τὴν ζύμην διὰ τῶν γρόνθων: Τσῆ γριᾶς τσ' ἀρέδ' νὰ γροθακί'ζ' τ' ζούμ' (=ζύμην). Γιὰ νὰ γροθακί'ζου τὸ ζ'μωτὸ μποροῦ ἀκόμ'.

γροθάκισμα τό, ἀμάρτ. γροθακίσμα Σκυρ.

Ἐκ τοῦ ρ. γροθακίζω.

Τὸ διὰ τῶν γρόνθων ζύμωμα τῆς ζύμης: Σὰν ἦταν πο-νετ'τὴ μάννα, θὰ ὀρχόταν νὰ μὲ βοθᾷ τσαὶ τ'ς ἄλλοι μέρες 'ς ὅ,τι μπορεῖ τσ' ὄχι μονάχα κάθε Σάββατο γιὰ ἓνα γροθακίσμα.

